

Synscenter Refsnæs har udgivet en ny videnspublikation Om synsudvikling – en introduktion til synspædagogisk observation og vurdering

Synscenter Refsnæs har udarbejdet en ny publikation Om synsudvikling – en introduktion til synspædagogisk observation og vurdering.

Om synsudvikling er tænkt som en vejledning til nye synskonsulenter og andre fagpersoner der arbejder med småbørn med alvorlig synsnedsættelse, samt til forældre og pårørende, som gerne vil vide mere om småbørn med synsnedsættelser. Publikationen er udarbejdet i et samarbejde mellem Synscenter Refsnæs, Center for Kommunikation og Undervisning Skive-Viborg og Afdeling for Øjensygdomme Kennedy Centret. Publikationen bygger videre på udgivelsen "Om synsudvikling – lille opslagsbog for synskonsulenter for småbørn og børn med yderligere handicap" udgivet af Synscenter Refsnæs i 2010.

Vejledningen tager afsæt i aktuelt bedste viden af højst mulige evidens, og giver viden, redskaber og inspiration til det

Om synsudvikling

– En introduktion til synspædagogisk observation og vurdering

REGION SJÆLLAND
SYNSCENTER REFSNÆS
– vi er alle forskellige

synspædagogiske arbejde i forbindelse med observation og vurdering af børn med synsnedsættelse, samt vejledning af forældre og andre i barnets nærmiljø.

Ud over viden om barnets synsudvikling og testmetoder indeholder vejledningen også et overblik over børnesynsområdets aktører, samt opmærksomhedspunkter i en synspædagogisk praksis på baggrund af mange års erfaring i arbejdet

med børn med alvorlig synsnedsættelse.

Publikationen er udarbejdet som en del af Synscenter Refsnæs vidensarbejde i VISO-KaS.

Vejledningen kan både læses som en introduktion til området, anvendes som opslagsværk ligesom en "Oversigt over synsudvikling" kan downloades separat.

Læs vejledningen i digital tilgængelig udgave ved at klikke her: https://synref.dk/fileadmin/user_upload/Nyheder/Om_synsudvikling_-_tilgaengelig.pdf

Læs og download vejledningen i printvenlig udgave ved at klikke her: https://synref.dk/fileadmin/user_upload/Nyheder/Om_synsudvikling_-_tryk.pdf

Vejledningen kan desuden bestilles i trykt udgave i Materialeproduktion og formidling ved Synscenter Refsnæs via dette link: <https://mediateket.synref.dk/vare/om-synsudvikling-en-introduktion-til-synspaedagogisk-observation-og-vurdering/>

Få viden og redskaber til at kunne undervise i punktskrift

Kursus for synsprofessionelle, lærere og pædagoger der arbejder med børn, unge og voksne med blindhed.

Synscenter Refsnæs og IBOS, Institut for Blinde og Svagsynede tilbyder kurset som har til

formål at give deltagerne viden, færdigheder og kompetencer, der gør dem i stand til at varetage en faglig kvalificeret undervisning af børn, unge og voksne i brugen af den danske punktskrift til læsning, skrivning og afmærkning. Kurset

afholdes over 3 gange 2 dage med en måneds mellemrum, første gang i november 2023. Yderligere information om kurset og tilmelding sker via Synscenter Refsnæs hjemmeside: <https://www.tilmeld.dk/punktskrift>

Ny registerbaseret undersøgelse baseret på arbejdsmarkedsstatistik viser, at over halvdelen af 16-64 årige med alvorlig synsnedsættelse eller blindhed ikke har en kompetencegivende uddannelse

Instituttet for Blinde og Svagsynede, IBOS har i samarbejde med Danmarks Statistik, Dansk Blindesamfund og Nota udarbejdet en undersøgelse der afdækker, at over halvdelen af 16-64 årige personer med alvorlig synsnedsættelse eller blindhed ikke har en uddannelse, der giver kompetencer til arbejdsmarkedet. For befolkningen som helhed er det tilsvarende tal kun

en ud af tre. Dobbelt så mange 30-34-årige med synsnedsættelse starter deres karriere uden uddannelse bortset fra grundskole eller gymnasium.

Undersøgelsens resultater peger på, at det i langt højere grad er nødvendigt for personer med alvorlig synsnedsættelse at have en uddannelse end for befolkningen generelt, hvis man skal have en chance på arbejds-

markedet. Det er mindre end en tredjedel af de personer, der både har en synsnedsættelse og er ufaglærte, som er i beskæftigelse.

Læs mere om undersøgelsen på IBOS hjemmeside: <https://ibos.dk/index.php/2023/08/30/ny-undersogelse-der-er-et-over-set-potentiale-i-blinde-haender-paa-arbejdsmarkedet/>

Nyt dansk metastudie viser at nedsat syn øger risiko for selvmordstanker og selvmord

En dansk metaanalyse viser, at der er en signifikant øget risiko for selvmord blandt personer, der har nedsat syn. Analysen inddrager data fra ti internationale studier med i alt 5,6 millioner deltagere.

Metastudiet er udført af Amanda Palbo, Marie Louise Roed Rasmussen, Michael Stormly Hansen, og Yousif

Subhi som alle er tilknyttet Rigshospitalets afdeling for øjensygdomme i Glostrup

Oftalmologisk Tidsskrift bringer et interview med seniorforfatter til studiet, øjenlæge Yousif Subhi Interviewet kan læses på tidsskriftets site: <https://oftalmologisktidsskrift.dk/sygdomme/nedsat-syn-oger-risiko-for-selv-mordstanker-og-selv-mord.html>

Studiet Association between visual impairment and suicide: A systematic review and meta-analysis er publiceret i tidsskriftet Acta Ophthalmologica online og kan frit downloades fra tidsskriftets site: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/aos.15730>

Auditiv lytning og læring

Den norske portal om uddannelsesforskning utdanningsforskning.no har offentliggjort fagartiklen Auditiv lytning og læring af Margrethe Sylthe.

Abstract fra artiklen: Forfatteren av denne artikkelen mener at auditiv lytning og læring bør bli mer benyttet

som et pedagogisk verktøy i skolen. I dag dreier mye av undervisningen seg om pedagogikk der synssansen og det visuelle perspektivet er det mest dominerende i undervisningen. Mer vekt på auditiv lytning vil være en fordel for elever med synssvanser, men også andre elever

vil ha nytte av en slik undervisningsform.

Artiklen er oprindeligt udgivet i tidsskriftet Spesialpedagogikk, men er nu frit tilgængelig via uddannelsesportalsens site: <https://utdanningsforskning.no/artikler/2023/auditiv-lytning-og-laring/>

Bokstaver, lesing og skrivning for barn og unge med behov for ASK

Den norske portal om uddannelsesforskning utdanningsforskning.no har offentliggjort fagartiklen Bokstaver, lesing og skrivning for barn og unge med behov for ASK af Lena Andresen & Anne Moen.

Abstract fra artiklen: Denne artikkelen beskriver hvordan og hvorfor også barn og unge med behov for alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK) bør få mulighed til å gjøre seg erfaringer med bokstaver, lyder, ord, lesing og skrivning.

Artiklen er oprindeligt udgivet i tidsskriftet *Specialpedagogikk*, men er nu frit tilgængelig via uddannelsesportalens site: <https://utdanningsforskning.no/artikler/2023/bokstaver-lesing-og-skriving-for-barn-og-unge-med-behov-for-ask/>

Samband mellan funktionsnedsättning och psykosomatiska besvär i grundskolan

Forskningsutblick fra Specialpedagogiska skolmyndigheten i Sverige.

Forskningsutblikket er en gennemgang af et nyt svensk forskningsstudie som belyser sammenhængen mellem funktionsnedsættelse, præstationskrav, tro på egne evner og psykosociale problemstillinger hos svenske elever i grundskolen. Forskningsutblikket gennemgår forskningsstudiets metode, resultater og på hvilken måde forskningen kan anvendes i praksis.

Hele forskningsutblikket kan frit læses på Specialpedagogiske Skolmyndighetens site: https://www.spsm.se/kompetensutveckling/forskning/aktuellt-om-forskning/nyheter/forskningsutblick-sambanden-mellan-funktionsnedsattning-skolprestationskrav-tilltro-till-sin-egen-formaga-och-psykosomatiska-besvar-bland-svenska-grundskoleelever/?utm_campaign=Aktuellt+fr%c3%a5n+SPSM+september+2023&utm_source=SPSM-nyhetsbrev&utm

[medium=email](#)

Studiet The association between disability, school achievement expectations, self-efficacy and psychosomatic problems among Swedish adolescents attending compulsory regular school af Victoria Lönnfjord med flere er publiceret online i tidsskriftet *Children & Society*, januar 2023, og kan frit sdownloades via tidsskriftets site: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/chso.12685>

Self-regulation: When emotions and expressions become a challenge

Nordens Velfærdscenter udbyder kurset målrettet fagprofessionelle, der arbejder med personer, der har selvregulerende udfordringer i kombination med yderligere sensoriske funktionsnedsættelser

Abstracts fra kursusmaterialet: Self-regulation can be difficult for each and every one of us. Imagine the challenges this entails for persons having additi-

onal challenges such as visual and auditive impairment, deafblindness, intellectual disabilities, atypical communication etc. This is a reality many of us meet on a daily basis and we wonder: How can I be of help? Which are the tools available when faced with self-regulatory challenges?

Yderligere information, program og tilmelding via Nordens Velfærdscenters site: [https://nor-](https://nor)

dicwelfare.org/evenemang/kurs-self-regulation-when-emotions-and-expressions-become-a-challenge/?fbclid=IwAR0XRn-BaRXRSarBeqkEf6lMMqRXSxF-d8AjJc8jmlI14fRu9Cw7C-CoYqipo

Nyt musikundervisningsforløb til læringsmiljøer i grundskolen, hvor der indgår elever med synsnedsættelse herunder blindhed

Synscenter Refsnæs har netop udgivet det første af 10 musikundervisningsforløb til læringsmiljøer i daginstitutioner og grundskolen, hvor der indgår elever med synsnedsættelse herunder blindhed.

Det første forløb Reproduktion af populærmusikstykke er målrettet udskoling/musik som valgfag og kan frit downloades fra Synscenter Refsnæs hjemmeside: https://synref.dk/fileadmin/user_upload/Nyheder/Reproduktion_af_populaermusikstykke.pdf samt bestilles i trykt udgave via Mediateket på Synscenter Refsnæs, www.synref.dk

Henover de næste måneder udkommer de næste 9 inkluderende undervisningsforløb i faget musik. Undervisningsforløbene er resultatet af et udviklingsprojekt støttet af Statens Kunstfond. I projektet har musik-

Reproduktion af populærmusikstykke

Musikundervisningsforløb til læringsmiljøer i grundskolen, hvor der indgår elever med synsnedsættelse herunder blindhed

Udskoling / Valgfag

undervisere fra Synscenter Refsnæs i samarbejde med elever, kursister og fagpersoner der beskæftiger sig med børn og unge med synsnedsættelse herunder blindhed i kommunernes skole- og dagtilbud udviklet en række inkluderende undervis-

ningsforløb og aktiviteter i faget musik.

Forløbene er målrettet daginstitutioner, indskoling, mellemtrin og musik som valgfag i grundskolen samt til børn og unge med yderligere funktionsnedsættelser, og har afsæt i gældende læreplanstemaer samt folkeskolens forenklede fælles mål indenfor fagets kompetenceområder musikforståelse, musikudøvelse og musikalsk skabelse.

Materialet stilles til rådighed for musikundervisere og pædagogisk personale på blandt andet folkeskoler, dagtilbud, botilbud og fritidsinstitutioner i hele landet, og skal bidrage til at sikre inklusion af børn og unge med synsnedsættelse i musikundervisning, børne- og læringsfællesskaber og styrke målgruppens læring og aktive musikudøvelse.

Social- og Boligstyrelsen tilbyder gratis e-læring, webinarer, kurser og undervisningsmateriale om Barnets Lov

Barnets lov træder i kraft 1. januar 2024. Denne nye hovedlov samler reglerne for særlig støtte til børn der har behov for hjælp ud over almenområdet uanset årsagen til støttebehovet.

For at understøtte kommunernes arbejde med og implementering af Barnets lov, tilbyder Social- og Boligstyrelsen gratis kompetenceudvikling i form af e-læring, webinarer, kurser og undervisningsmateriale målrettet fagpersoner, der konkret skal

arbejde med Barnets lov (særligt myndighedsrådgivere), og for fagpersoner, der arbejder med eller samarbejder om børn og unge, der vil modtage indsatser efter loven.

E-læringen indeholder seks moduler, der sætter fokus på hver sit centrale aspekt af den nye lov:

- Baggrunden for og intentionerne med Barnets lov
- Børns rettigheder
- Nyt sagsflow
- Inddragelse

- Barnets plan
- Hjælp og støtte til børn og unge med funktionsnedsættelser og deres familier

Læs mere om e-læringsforløbet på Social- og Boligstyrelsens hjemmeside, hvorfra der også er tilgang til forløbet: <https://sbst.dk/nyheder/2023/faa-e-laering-om-barnets-lov>

På sitet: www.barnetslovipraxis.dk findes en oversigt over og tilmelding til webinarer, kurser og undervisningsforløb

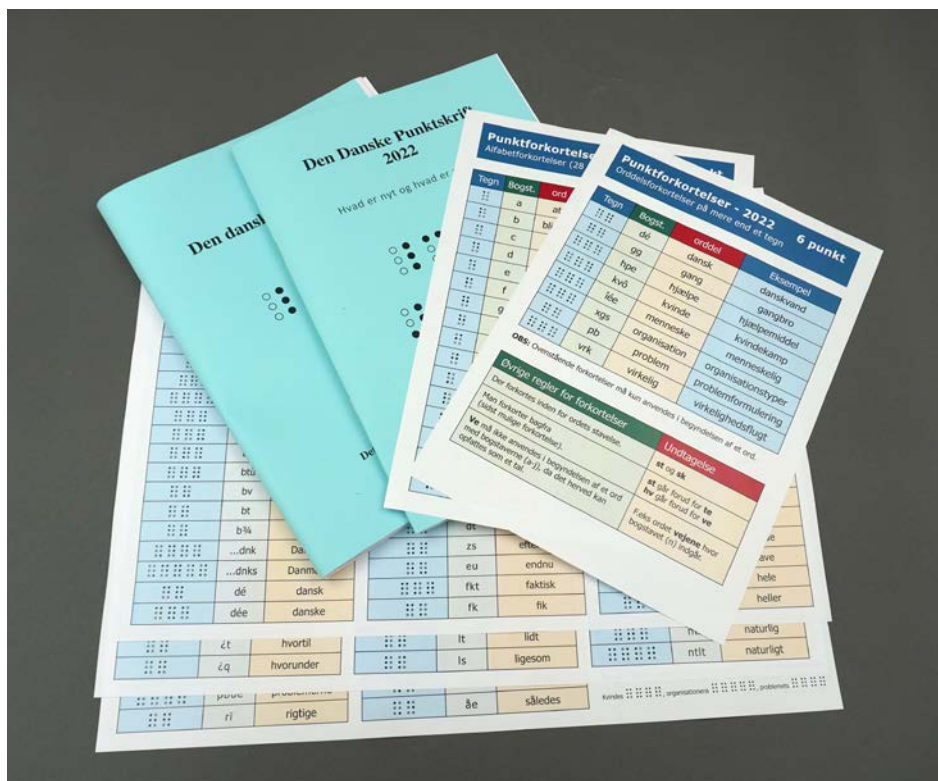
Den Danske Punktskrift er blevet opdateret

Det Danske Punktskriftnævn har opdateret retningslinjerne for Den Danske Punktskrift til version 2022, som bygger videre på den tidligere udgave af Den Danske Punktskrift fra 1993.

Dansk Punktskriftsnævn – som består af repræsentanter fra Dansk Blindesamfund, Institut for blinde og svagsynede (IBOS), Nota og Synscenter Refsnæs – har i kraft af sin funktion som beslutningstager af ændringer for den danske punktskrift vedtaget den nye standard bl.a. med det formål at øge læsehastigheden for brugeren samt opdatere punktskriften til nutidige forhold teknisk og sprogligt.

I Dansk Punktskrift 2022 er der indført 63 nye ordforkortelser og 8 nye orddelsforkortelser, så det samlede antal af gældende forkortelser er steget fra 166 til nu i alt 237 forkortelser.

Til forskel fra den tidligere udgave indeholder Den Danske Punktskrift 2022 et forkortelsessystem med stor forkortelse og uforkortet punkt, mens den lille forkortelse er ophævet. Dette sker på baggrund af drøftelser mellem Dansk Punktskriftsnævn, Foreningen Danske DøvBlinde (FDDB) og synspædagogiske fagprofessionelle.

I forbindelse med opdateringen af Den Danske Punktskrift 2022 er Robobraille blevet opdateret, så den kan oversætte i både 6 og 8 punkt jf. retningslinjerne i Den Danske Punktskrift 2022.

Den Danske Punktskrift 2022 reproduceres og distribueres i ønskede medier og formater som punktskrift på papir, digitalt til læsning via elektroniske medier som fx punktdisplay på et notatapparat samt i trykt form med visuel gengivelse af punktmønstrene.

Ud over "Den Danske Punktskrift 2022" er der også udarbejdet et samlet overblik over de nye forkortelser "Den Danske Punktskrift 2022 -Hvad er nyt og hvad er ændret?" samt en række visuelle oversigter over de nye punktforkortelser til ophængning som en hjælp til seende, der skal lære forkortet punktskrift.

Publikationerne og de visuelle oversigter kan alle bestilles ved Synscenter Refsnæs Mediateket på: <https://mediateket.synref.dk/>

USN, Universitetet i Sør-Øst Norge afholder årets Kongsberg Vision Meeting 2023 i dagene 23.- 25. oktober 2023

Temaet for programmet er New Developments and their impact on the practice of Optometry and Lighting.

Yderligere information program, yderligere information og tilmelding sker via USNs site: <https://www.usn.no/aktivitetska->

[lender/kongsberg-vision-meeting-2023?fbclid=IwAR2tIBOpOksjRG7yMATqs54nTuoJoA5v-VpGouT-jRxxUqQErHN7pojrawt8](https://www.usn.no/aktivitetska-)

Southwest Orientation & Mobility Association (SWOMA, USA) afholder virtuel konference 2.-4. november 2023

Program for konferencen og tilmelding sker via Texas School for the Blind and Visually Impai-

reds site: <https://www.tsbvi.edu/statewide-resources/conferences/swoma/swoma-conferen->

[ce-information](#)

Ny online-first artikel fra Journal of Visual Impairment and Blindness

Beyond Hand's Reach: Haptic Feedback Is Essential to Toddlers With Visual Impairments Achieving Independent Walking at Grace Ambrose-Zaken, Department of Special Education, Hunter College of the City University of New York, NY.

Abstract: A toddler's ability to stand alone in the middle of a room (static standing) is an essential skill for independent walking and is accomplished visually or through haptic feedback. Toddlers who are blind or mobility visually impaired use haptic feed-

back to attain static balance as evidenced by their continued use of cruising furniture and walking with assistance long after it is age-appropriate. This study analyzed demographic data, motor skills, learning ability, mobility tool usage, and the solitary play activities of 562 learners who were visually impaired and born between 2012 and 2021. Children who are born with visual impairments, acquire independent walking delays. These delays may be a function of how they learned to achieve static balance

as toddlers, walking with assistance. Current instructional strategies and tools do not prevent these delays. The field of visual impairment must continue to search for new mobility tools and more effective strategies because the delayed achievement of independent walking appears to have long-lasting negative effects on development.

Artiklen kræver abonnement på tidsskriftet, men kan bestilles via eget fag-, forsknings- eller folkebibliotek, eller via [bibliotek.dk](#)

Ny online-first artikel fra British Journal of Visual Impairment

Social media actually used by people with visual impairment: A scoping review af Katerina Gkatzola & Konstantinos Papadopoulos, University of Macedonia, Greece.

Abstract: Social media use is an integral part of people's daily routine nowadays. Obviously,

individuals with visual impairment are not excluded and use social media as well, even though they still face accessibility issues. The purpose of this review was to provide an overview of the existing literature on social media used by individuals with visual impairment and of

the ways social media have been conceptualized throughout it.

Artiklen kræver abonnement på tidsskriftet, men kan bestilles via eget fag-, forsknings- eller folkebibliotek, eller via [bibliotek.dk](#)

Your gateway to world-class research journals

Enter search terms...

[Advanced search](#)

Ny nummer af tidsskriftet **British Journal of Visual Impairment** er udkommet

Tidsskriftet er et af de væsentligste kernetidsskrifter på synsområdet. Det er peer-reviewed og stiller løbende international forskning og best practice-viden til rådighed, samt relevante eksperter syn på aktuelle synsrelaterede emner.

British Journal of Visual Impairment volume 41, issue 3, September 2023 bringer bl.a. artiklerne:

- A scoping review of longitudinal studies of children with vision impairment
- Communication and literacy development for adolescents with deafblindness: Teacher beliefs, learning outcomes, and instructional strategies
- Instructional strategies to support shared reading with learners who are deafblind
- Relationship between the Children's Visual Function Questionnaire and psychophysical measures of visual acuity and chromaticity discrimination in older visually impaired children
- New Zealand O&M instructors' perspectives about, and experience in, the use of tactile maps with people with vision impairment

Hele indholdsfortegnelsen og artiklernes abstract kan ses via tidsskriftets site:

<https://journals.sagepub.com/toc/jvib/41/3>

Enkelte af artiklerne er frit tilgængelige, de øvrige kræver abonnement på tidsskriftet, men kan bestilles via eget fag-, forsknings- eller folkebibliotek, eller via bibliotek.dk

I Vidensblik deler vi uredigerede udvalgte nyheder fra ind- og udland, som vi støder på i vores løbende og systematiske monitorering af børnesynsområdet.

Det er primært nyt fra myndigheder, offentlige institutioner, samarbejdspartnere og aktører på synsområdet, samt nye udgivelser (forskning, undersøgelser, rapporter, bøger, videnspublikationer og kernetidsskrifterne på området).

Vidensblik deler viden målrettet fagprofessionelle på børnesynsområdet samt tilgrænsende områder. Vidensblik er ikke udtømmende og indeholder ikke presseklip. Vidensblik udkommer ca. en gang om måneden.

Du kan til- eller afmelde via Synscenter Refsnæs hjemmeside <https://synref.dk/viden-og-udvikling/vidensblik/>

